

LATİN AMERİKA’DA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ¹

Mehmet ABUKAN^a

^a Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, TÜRKİYE, m.abukan@alparslan.edu.tr

 : 0000-0003-3461-0539

Öz: Türkiye’nin Latin Amerika ülkeleriyle ilişkileri her geçen gün gelişmektedir. Uzak iki coğrafyanın birbiriyle kurmuş olduğu ekonomik, siyasi ilişkilerin kültür ve eğitim boyutlarına yansımaları kaçınılmazdır. Son yıllarda Türkiye’nin bölge ülkelerinde büyükelçilikler açması ve bunun akabinde Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, TİKA gibi kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yürüttüğü kültür ve eğitim çalışmalarının kayda değer bir şekilde arttığı görülmektedir. Türkçe öğretimiyle ilgili yürütülen faaliyetlerin bölgede Türkçeye olan bir ilginin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Bunların bölge ülkelerinin tamamına yayılması konusunda çalışmalarla Latin Amerika’da Türkçeye olan talebin ne olduğu ya da ne olacağı sorusunun karşılığı anlaşılacaktır. Dolayısıyla bölgede Türkçe öğretiminin boyutları, bu alanda yürütülecek çalışmalarda nelere dikkat edilmesi gerektiği ve bunların ne tür katkılar sağlayacağı tespit edilmesi önemlidir. Bu nedenle yapılan çalışmanın temel problem durumu Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretiminin genel durumu nedir sorusu oluşturmakta, amacı ise bölgede Türkçe öğretiminin son durumunu tespit ederek yapılacak çalışmalar için çeşitli öneriler geliştirmektir. Yapılan çalışmada başta Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi başta olmak üzere Türk diline yönelik her türlü bulguyu genelledebilmek adına “Türkçe öğretimi” kavramı tercih edilmiştir. Çalışmanın bulgularına ulaşmak için nitel araştırma yönteminin sistematik derleme yaklaşımından yararlanılarak Latin Amerika’da Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar derlenmiştir. Buna göre Yunus Emre Enstitüsü, TİKA ve Maarif Vakfı başta olmak üzere Türkçe öğretimine yönelik faaliyetler yürüten kurum ve kuruluşların Latin Amerika ülkelerinde yürüttüğü pek çok çalışmanın olduğu tespit edilmiştir. Böylece bu araştırmanın Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretiminin gerek Türkçe konuşan ülke ve bireyler gerek bölge ülkeleri ve insanları için gelecekte ne tür katkılar sağlayacağı konusunda araştırmacı ve kurumlara bir fikir verebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Latin Amerika’da Türkçe Öğretimi, Venezuela’da Türkçe Öğretimi, Brezilya’da Türkçe Öğretimi, Meksika’da Türkçe Öğretimi.

¹ Bu çalışma, 01-02 Mayıs 2023 tarihleri arasında İstanbul’da “4. Uluslararası İstanbul Güncel Bilimsel Araştırmalar Kongresi”nde, “Latin Amerika’da Türkçe Öğretimi” başlığıyla sözlü bildiri olarak sunulmuş, daha sonra genişletilerek makale hâline getirilmiştir.

TEACHING TURKISH IN LATIN AMERICA²

Abstract: Turkey's relations with Latin American countries are developing day by day. It is inevitable that the economic and political relations established between two distant geographies will be echoed in the cultural and educational dimensions. Thus, in recent years, it is seen that Turkey has opened embassies in the countries of the region and subsequently the cultural and educational activities carried out through institutions and associations such as Yunus Emre Institute, Maarif Foundation, TIKA have increased significantly. It is comprehensible that there is an interest in Turkish in the region from the studies carried out on teaching Turkish. With the efforts to spread these studies to all countries in the region, the answer to the question of what the demand for Turkish is or will be in Latin America will be comprehensible. In this framework, the main problem question of this study is what is the general situation of Turkish language teaching in Latin American countries. Its aim is to determine the current situation of Turkish language teaching in the region and to develop various suggestions for the future studies. In the research, the concept of "teaching Turkish" was preferred in order to generalize all kinds of findings regarding the Turkish language, especially teaching Turkish as a foreign language. In order to reach the findings of the study, studies on teaching Turkish in Latin America were compiled by using the systematic review approach of qualitative research method. Accordingly, it has been determined that there are many studies carried out in Latin American countries by institutions and associations that carry out activities for teaching Turkish. Thus, it is thought that this study can give researchers and institutions an idea about what kind of contributions Turkish language teaching in Latin American countries will provide in the future for both Turkish-speaking countries and individuals and the countries and people of the region.

Keywords: Turkish Teaching in Latin America, Teaching Turkish in Venezuela, Teaching Turkish in Brazil, Teaching Turkish in Mexico.

² This study was presented as an oral presentation under the title of "Teaching Turkish in Latin America" at the "4th International Istanbul Current Scientific Research Congress" in Istanbul between 01-02 May 2023, and was later expanded and turned into an article.

1. GİRİŞ

Farklı ülkelerde Türkçe öğretimine yönelik çalışmalar her geçen gün artmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü, TİKA, Maarif Vakfı gibi kurum ve kuruluşlar aracılığıyla gerek oluşan gerekse oluşması mümkün olabilecek talep veya durumlar dikkate alınarak tanıtıcı ve öğretici çalışmalar yürütülmektedir. Nitekim Türkçeye olan ilginin derslere kayıt yapan öğrenci veya kursiyerlerin sayısındaki artışla görülmekte ve bu durum dünyanın uzak coğrafyalarında Türkçe öğretim faaliyetlerinin yapılması sonucunu doğurmaktadır. Siyasi, ekonomik gelişmelerin yanında dizi, turizm gibi faaliyet alanları hedef dile oluşan taleplerde etkili olmaktadır. Bu husus ülkeden ülkeye hatta bölgeye, şehre göre de değişmektedir. Abukan'ın (2022) Gürcistan ve Kolombiya'daki öğrencilerin Türkçe öğrenme gerekçeleri üzerinde yaptığı çalışmasına bakıldığında istatistiksel olarak farklılıklar görülmektedir. Elde edilen sonuçlar araştırmacıların hedef kitlenin Türkçe öğrenirken hangi hususları dikkate almalarını gerekçelendirmeleri açısından önemlidir. Çünkü bulgular hem o ülkedeki hem de o ülkeye yakın bölgelerde yaşayan bireylerin ne tür talep veya gereksinimleri olacağı konusunda ipuçları barındırır. Fakat her ülkenin kendi dinamikleri, yapılacak çalışmalarda ayırt edici bir nitelik gösterir. Bu durum Türkiye ile o ülke arasındaki siyasi, ekonomik, tarihi, kültürel vb. etkenleri değerlendirmeyi gerektirmektedir. Bunun yanında hedef kitlenin ana diliyle Türkçe arasındaki ilişkisi gibi dile dair özel çalışmalar öğretim sürecinde öne çıkmaktadır. Bu bağlamda farklı ülkelerde Türkçe öğretim faaliyetlerinin geleceği açısından hedef dille ana dil arasındaki çalışmalara odaklanılmasında yarar vardır. Geniş bir zamana yayılabilecek bu çalışmaların peyderpey ortaya konulabilmesi adına her ülkede Türkoloji bölümlerinin kurulması için çalışılmalıdır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda ise aynı dili konuşan hedef bir ülke üzerinden örneklem oluşturulmalıdır. İşte bu noktada Brezilya dışında İspanyolcanın resmi dil olduğu neredeyse tüm Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretim faaliyetleri adına bunun kolaylaştırıcı bir durum olacağı söylenebilir. Dolayısıyla aynı dili konuşan ülkelerde faaliyetlere başlansa da ilkin bir ülke üzerinden Türkçe öğretimine her boyutta yoğunlaşılması faydalı olabilir. Çünkü yetişecek akademisyenlerden ana dil konuşurlarına özel olarak tasarlanacak materyallere kadar pek çok ilerlemenin daha hızlı olabileceği öngörülmektedir. Bu da aynı ana dil veya resmi dili konuşan diğer ülke vatandaşlarına, Türkçe öğretimi için hazır bir çerçeve sunacaktır. Bu açıklamalardan hareketle yapılan çalışmada Türkçe öğretiminin Latin Amerika'daki durumunun tespitine çalışılmış ve çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Kurtcu, (2021, s.50) Mignolo'dan aktarımla, (2005) "Latin Amerika" teriminin ilk olarak 1930'larda Michel Chevalier tarafından kullanıldığını belirtmektedir. Fakat bu terimin ilk kez 1856 yılında Paris'te düzenlenen bir konferansta kullanıldığını söyleyenler de vardır (Barquín, 2023). Kuzey ve Güney Amerika kıtasında bulunan ulusların bağımsızlıklarından önce tüm bölge "Amerika" olarak adlandırılırken daha sonra "Amerika ve Latin Amerika" şeklinde bir ayrıma gidilmiştir. Bunun nedeni siyasi ve kültürel olarak Protestan ve Anglo-Sakson bir özellik gösteren Kuzey Amerika ile Latin dillerini konuşan ve Katolik olan Amerika coğrafyasını birbirinden ayırmaktır. Ayrıca İspanyol ve

Portekizlilerin “Latin Amerika” terimine karşın “İbero Amerikan” terimini kullandıkları görülse de bunun yaygınlık kazandığı söylenemez (Zelan, 2021, s.45-46). Latin Amerika bölgesi Amerika Birleşik Devletleri’nin güneyinde kalan tüm kıtayı içine almaktadır. Avrupalı ülkelerin Latin kökenli toplumları sömürme faaliyetlerini yürüttüğü bu bölge Şekil 1’de görüldüğü üzere Meksika, Orta Amerika, Güney Amerika ve Karayipler’i kapsamaktadır (Britanica, 2023; Kurtcu, 2021, s.50).

Şekil 1. Latin Amerika Ülkeleri. Latin America Single States Political Map Stok Vektör Sanatı & Harita'nın Daha Fazla Görseli - Harita, Latin Amerika, Güney Amerika - iStock (istockphoto.com) adresinden 14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.

Fakat Şekil 2’de görüldüğü üzere (Alpar, 2021; Zelan, 2021) Latin Amerika bölgesinin Karayip ülkelerinden ayrı tutulduğuna da bazı kaynaklarda rastlanmaktadır.

Şekil 2. Latin Amerika Ülkeleri (Alpar, 2021).

Latin Amerika bölgesiyle Osmanlı Devleti'nin ilişkileri 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar gidebilmektedir. Osmanlı Devleti döneminde buraya Suriye, Lübnan gibi bölgelerden çok fazla göç olmuş ve Osmanlı pasaportundan dolayı Latin Amerika'ya gelenler “Los Turcos” (Türkler) diye anılmışlardır (Castellanos, 2010; akt. Zuluaga González, 2019). Fakat Albayrak (2022, s.2) buraya Müslümanların gelişinin 10. yüzyıla kadar götürülebileceğini, hatta bölgede 800 yılına dayanan Arap paralarının bulunduğunu ifade etmektedir. Çalışmasında Vasco da Gama'nın Müslüman astronom Ahmad B. Majid'e danıştığı iddiaları, İspanyol ve Portekizli kâşiflere Endülüs Müslümanlarının rehberlik ettiğine ilişkin bilgilerle Müslümanların bu bölgeyle ilişkilerinin tarihine dikkat çeker. Ayrıca yazar 16. yy ve sonrasında bölgeye getirilen ya da göç eden Müslümanların varlığına da değinir. Osmanlı ve Afrika bölgesinden yoğun göçlerle bölgede ciddi bir Müslüman nüfusun oluştuğu söylenebilir. Sonraki yıllarda Latin Amerika'daki ülkelerde önemli görevler üstlenen Müslüman kökenli kişilerle de bu durum kolaylıkla anlaşılabilir. Kutlu'nun (2005, s.127) çalışmasında görüleceği üzere Meksika Cumhurbaşkanı Plutarco Elías Calles'den (1924-1928) Kolombiya Cumhurbaşkanı Julio César Turban Ayala'ya (1978-1982), Ekvador Cumhurbaşkanı Abdullah Bucaram'dan Arjantin Cumhurbaşkanı Carlos Menem'e (1989-1999) kadar devletin en üst kademelerine kadar yükselmiş isimler zikredilebilir. Günümüzde ise Filistin asıllı El Salvador Devlet Başkanı Nayib Bukele gibi politikacılarla da bu örneklenbilir.

Osmanlı Dönemi'nde bu bölgeye dair kitap çalışmalarına bakıldığında iki önemli eserle karşılaşılmaktadır. Bunlardan biri Bağdatlı Abdurrahman Efendi'nin Portekizce kaleme aldığı ve orijinal adı “Müselliyetü'l-Garib Bi Külli Emrin Acib” olan ve yazarın eserin içeriğinde Müselliyetü'l-

Garib olarak çalışmasını isimlendirdiği ve Türkçeye “Brezilya’da İlk Müslümanlar - Brezilya Seyahatnamesi”, (Los Primeros Musulmanes En Brasil – Crónica de un viaje a Brasil) adıyla çevrilen kitabıdır. Eser resmi dili Portekizce olan tek Latin Amerika ülkesi Brezilya’ya ilişkindir. 1865’te Basra Körfezi’ne giden Osmanlı gemisinin fırtınaya yakalanıp Brezilya’ya sürüklenmesini ve sonrasında gelişen olayları anlatan bu kitabın ilk baskısı 1871’de yapılmıştır. Abdurrahman Efendi’nin gözlem ve tespitlerinin hikâye tarzında anlatıldığı bu kitap gerek ilk olması gerek verdiği bilgiler açısından kayda değerdir (Efendi, 1865/2017). Bu bölgeye ilişkin önemli bir diğer eser de Mühendis Faik tarafından yazılan Seyahatnâme-i Bahri Muhit’tir. Kendisi Abdurrahman Efendi’nin içinde bulunduğu gemide yer alan isimlerden biridir ve Türkçeye “Türk Denizcilerinin İlk Amerika Seferi” adıyla tercüme edilen bu kitapla Brezilya’nın tarihine, kültüre ilişkin gözlemleri önemli bilgiler vermektedir (Faik, 1868/2006). Diplomatik olarak bakıldığında ise Latin Amerika ülkeleriyle ilk ilişkiler 1910 yılında Arjantin’le Osmanlı Devleti arasında konsolosluk protokolünün imzalanmasıyla başlamıştır. 1926 yılında ise Şili’yle yapılan anlaşmayla Türkiye’nin Latin Amerika’da bir ülke tarafından tanınmasıyla tarihi süreç başlamıştır (Türkiye Dış İşleri Bakanlığı 2023a). Günümüzde Latin Amerika ülkelerinde çok sayıda büyükelçilik veya konsoloslukun açılmasıyla bu diplomatik ilişkiler bölge geneline yayılmıştır.

1.1. Amaç

Latin Amerika’yla Osmanlı Devleti’nden bu yana tarihi bağları bulunan Türkiye’nin, bölgeyle ilişkilerinin dil ve kültür boyutlarıyla ele alınması ve yürütülmesi bir zorunluluktur. Bu bağlamda bölge ülkelerinde Türkçe öğretiminin boyutlarının neler olduğu, bu alanda yürütülecek çalışmalarda nelere dikkat edilmesi gerektiği ve bunların ne tür katkılar sağlayacağıın tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede yapılan çalışmanın temel problem sorusu Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretimin genel durumu nedir sorusu oluşturmakta, amacı ise bölgede Türkçe öğretiminin son durumunu tespit ederek yapılacak çalışmalar için çeşitli öneriler geliştirmektir. Bunun için de bölgede Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfı başta olmak üzere Türkçe öğretimine yönelik çalışmaları yapan kurum ve kuruluşlar merkeze alınarak genel bir değerlendirme yapılmıştır. Böylece bu araştırmayla Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretiminin gerek Türkçe konuşan ülke ve bireyler gerek bölge ülke ve insanları için ne tür katkılar sağlayacağı konusunda araştırmacılara ve kurumlara bir fikir verebileceği düşünülmektedir.

1.2. Problem

Araştırmanın temel problem durumu Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretiminin güncel durumunun ne olduğunu ortaya koymaktır. Alt problemleri ise bu bölgede Türkçe öğretimi açısından öne çıkan her bir ülkeyi tespit edip ne tür çalışmaların yapıldığını tespit etmek ve birtakım öneriler sunabilmektir. Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretim durumunun ne düzeyde olduğu her bir ülkeye ilişkin alt problem olarak ele alınıp değerlendirilmiştir. Buna göre çalışmanın alt problemleri şunlardır:

1. Venezuela’da Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar nelerdir?

2. Brezilya'da Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar nelerdir?
3. Arjantin'de Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar nelerdir?
4. Dominik Cumhuriyeti'nde Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar nelerdir?
5. Küba'da Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar nelerdir?
6. Kolombiya'da Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar nelerdir?
7. Meksika'da Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar nelerdir?

2. YÖNTEM

Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretimine yönelik yapılan bu çalışmada nitel yöntemden yararlanılmıştır. Yöntemin sistematik derleme yaklaşımına göre çalışmanın bulgularının tespit edilmesine çalışılmıştır. Buna göre karmaşık gibi görülen ya da bir konuda daha derli toplu bilgiler sunabilmeyi amaçlayan bu yaklaşımla amaçlanan konunun genellenebilirliği söz konusudur. Bunun için de incelenmesi düşünülen konuda bilgiler içeren dokümanlar tespit edilir ve kavramsal çerçeve oluşturulduktan sonra belli ölçütler dikkate alınarak elde edilen bilgiler analiz edilir. Böylece elde edilen bulgulardan hareketle kapsayıcı bir yargıya ulaşmak mümkün hale gelir ve incelenen konu çeşitli yorum veya çıkarımlarla sonuçlandırılır (Yılmaz, 2021). Bu çalışmada ilgili yaklaşımdan hareketle Latin Amerika ülkelerinde Türkçe veya Türk diline yönelik yapılan çalışmaların daha derli toplu bir şekilde araştırmacılar ya da konuyla ilgilenenlerin istifadesine sunulmasına çalışılmış ve alanyazında yapılan çalışmalar araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada “Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi” veya “Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi” yerine daha çok “Türkçe öğretimi” kavramı öne çıkarılmıştır. Bunun nedeni ise Latin Amerika'da Türkoloji çalışmaları başta olmak üzere Türkçeye ve Türk diline dair yapılmış her türlü çalışmayı “Türkçe öğretimi” başlığı altında değerlendirmektir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde Latin Amerika ülkeleri Kolombiya, Venezuela, Meksika, Arjantin, Brezilya, Dominik Cumhuriyeti, Şili, Bolivya, Guatemala, Uruguay, Ekvator, Paraguay, Guyana, Kosta Rika, Küba, Peru, El Salvador'da Türkçe öğretimine yönelik çalışmaların tespit edilmesine çalışılmış ve hangi ülkelerde alana yönelik faaliyetlerin yürütüldüğü saptanmıştır.

Latin Amerika'nın Türkiye'ye uzak bir yerde olması buradaki çalışmaların her alanda yeterli düzeyde gelişmemesine sebep olmuştur denilebilir. Fakat son yıllarda başta siyasi ve ekonomik faaliyetlerde ilerlemeler çalışmanın inceleme konusu olan kültür ve eğitim boyutlarına da yansımıştır. Nitekim Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, TİKA, Anadolu Ajansı gibi kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yürütülen çalışmalarda kayda değer bir ilerleme söz konusudur. Şekil 3'te Yunus Emre Enstitüsünün

son üç yıldır Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretimine yönelik gerek çevrim içi gerek yüz yüze yürüttüğü ülkeler görülmektedir.

Şekil 3. Yunus Emre Enstitüsünün faaliyetlerini yürüttüğü Latin Amerika ülkeleri (YEE, 2023a)

<https://www.yee.org.tr/tr/haber/turkceyle-kurulan-dostluk-tum-dunyaya-yayiliyor> adresinden

27.04.2023 tarihinde erişilmiştir.

Benzer şekilde bölgede Maarif Vakfı ve TİKA'nın dil ve kültür alanına yönelik etkinlikleri bulunmaktadır. Bu bağlamda Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü başta olmak üzere Türk diline yönelik çalışmaların yapıldığı belli başlı Latin Amerika ülkeleri ve buralarda yürütülen faaliyetlerin neler olduğu aşağıda gösterilmiştir.

3.1. Venezuela'da Türkçe Öğretimi

Türkiye ile Venezuela arasındaki diplomatik ilişkiler 1950 yılından beri sürmektedir. Coğrafi uzaklık, ulaşım başta olmak üzere çeşitli nedenlerden dolayı oldukça geç kurulan ilişkiler günümüzde iki siyasi liderin etkisiyle oldukça güçlü seyretmektedir. 1957 yılında Venezuela'nın başkenti Karakas'ta kurulan Türkiye büyükelçiliğinin yanı sıra Maracaibo'da da Türkiye'nin başkonsolosluğu vardır. Benzer şekilde Venezuela'nın da Ankara'da büyükelçiliği ve İstanbul'da başkonsolosluğu hizmet vermektedir (Türkiye Dış İşleri Bakanlığı, 2023b; Venezuela Dış İşleri Bakanlığı, 2023). İki ülke arasında son yıllarda gelişen ilişkiler ekonomiden turizme kadar her alanda kendini göstermeye başlamıştır. Bu alanlardan biri de kültür ve eğitimidir. Nitekim Venezuela'nın başkenti Caracas'da 2018'de faaliyetlerine başlayan ve 2023 yılı itibarıyla Los Riscos, Loz Azulejos gibi 9 farklı okulda 500'e yakın öğrencinin eğitim gördüğü Maarif okulları ülkede Türkçe öğretimi açısından önemli bir işlev görmektedir. Türk Dış İşleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro'ya bu durumu "Venezuela'da daha fazla okul açmak istiyoruz" biçiminde ifade etmiştir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsünün de burada faaliyetlerine başlama arzusu dile getirilmiştir (TRT Haber, 2023).

Nitekim Yunus Emre Enstitüsü 2020 yılında çevrim içi eğitimle Venezuela'daki öğrencilere Türkçe dersleri vermeye başlamıştır. Fakat kurumsal olarak ülkede faaliyetlerine henüz başlamamıştır. Ayrıca yapılan alan yazın araştırmasında Venezuela'da henüz Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün olmadığı saptanmıştır. İlgili ülkede hem literatür oluşturma hem de Türkçe öğretim faaliyetleri için çaba sarf edilmelidir.

3.2. Dominik Cumhuriyeti ve Küba'da Türkçe Öğretimi

Ankara Üniversitesi bünyesinde 2009 yılında kurulan Latin Amerika Çalışmaları Araştırma Ve Uygulama Merkezi; Türkiye ile bölge ülkeleri arasındaki ilişkileri geliştirmek, bilimsel çalışmalar yürütmek adına kurulmuştur ve çok sayıda çalışma bu merkez tarafından yürütülmektedir. Bunlardan biri de Türk Kültürü ve Tarihi Kürsüsü bünyesinde Dominik, Küba ve Kolombiya'daki çalışmalardır. 2012 yılında Küba'da Havana Üniversitesinde Türk Dili ve Türk Kültürü ve Tarihi dersleriyle başlanan süreç 2014'te Kolombiya Ulusal Üniversitesinde ve 2017'de de Dominik'te Santo Domingo Özerk Üniversitesiyle devam etmiştir. Türkiye'den görevlendirilen öğretilerle yürütülen ders faaliyetlerinin her bir üniversitede 10 ile 30 arasında değişebilen sayıda öğrenciye verilmesi ülkede Türkçe öğretimi açısından önemli bir girişim olduğu söylenebilir. 2012 ve 2018 yılları arasında 1118 kişinin burada verilen derslerden faydalandığı saptanmıştır. Ayrıca ilgili merkezde Latin Amerika üzerine yüksek lisans programları açılmış ve çok sayıda öğrenci araştırmalarını yürütmektedir (LAMER, 2023).

3.3. Brezilya'da Türkçe Öğretimi

Kutlu (2012) 1807 yılında hazırlanan bir rapora dayanarak Brezilya ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişkilerin başlangıç tarihinin oldukça eskilere dayandığını belirterek, Temel'in (2004) çalışmasından hareketle, iki ülke arasında ilk anlaşmanın 1858 tarihli "Osmanlı-Brezilya Dostluk, İkamet ve Seyri-Sefain Anlaşması" olduğunu belirtmektedir. Daha sonra Tasvir-i Efkâr'da 19. yüzyılın ikinci yarısında Latin Amerika'yla ilgili yayınlardan bahseden yazar, 1876 yılına gelindiğinde Brezilya hükümdarı Don Pedro'nun İstanbul ziyaretinin ikili ilişkiler açısından bir ilk olduğunu ve bunun gerek dönemi gerek günümüz için önemli olduğunu belirtir. Genç ve Bozkurt (2010) Lesser'ın (1998, 1992, 1994) çalışmalarından ve arşiv bilgilerinden yararlanarak Osmanlı Devleti döneminde Brezilya'ya olan göçlere değinir. Buna göre genel göç eğiliminde Brezilya, Latin Amerika ülkeleri arasında Arjantin'den sonra göç alan ikinci ülke konumunda ve göç aldığı ülkeler arasında da Osmanlı vatandaşları üçüncü sırada bulunmaktadır. Dolayısıyla 19. yüzyılın ikinci yarısı ve sonrasında oluşan büyük göçlerle bu ülkede artan yoğun Osmanlı tebaasının konsolosluk gibi bazı çalışmalarının yürütülmesini doğurmuştur. Nitekim 1898 yılında Rio de Janeiro'ya fahri konsolos ve 1908 yılında Fevaid Bey'in Brezilya başkonsolosu (şehbender) olarak tayin edilmesiyle ülkeler arası ilişkiler ve burada yürütülecek faaliyetler genişletilmiştir. Brezilya'da 1909 yılında 100.000 dolaylarında Osmanlı vatandaşı yaşadığı belirtilmektedir. Ayrıca Genç ve Bozkurt (2010), Humphrey'e (1998) atıfla, Brezilya'ya Osmanlı Devleti'nden göç edenlerin etnik ve dini kimliklerine bakılmaksızın "turcos" olarak adlandırıldığını

belirterek benzer durumun Doğu Avrupa'dan göç eden Yahudiler için de söz konusu olduğunu ve onların da “ruso” şeklinde isimlendirildiğini söyler.

Brezilya hakkında ilk eserler ise daha önce ifade edildiği üzere Bağdatlı Abdurrahman Efendi'yle Mühendis Faik'e ait kitaplardır. Bu eserlerin Türkiye-Brezilya ilişkilerinin tarihi seyrine de ışık tutacak bilgiler içermesi kayda değerdir. Tüm bu bilgilerden sonra gerek halklar arasındaki tarihin gerek diplomatik ilişkilerin çok eskiye dayandığı Türkiye Brezilya ilişkileri günümüze kadar güçlü bir şekilde sürmüştür. Şu an Türkiye'nin başkent Brezilya'da büyükelçiliği, Sao Paulo'da ise başkonsolosluğu bulunmaktadır. Brezilya'nın ise Ankara'da büyükelçiliği, İstanbul'da ise başkonsolosluğu vardır. Bunun yanında fahri konsolosluklar başta olmak üzere iki ülke ilişkilerine katkı sunacak çok sayıda birimin de bulunduğu söylenebilir. Bu diplomatik yapıların katkılarıyla toplumlar arasında kültürel ilişkilerin daha da artırılması bir ihtiyaçtır. İki ülke ilişkilerindeki ivme günümüzde Latin Amerika ülkeleri arasında resmi dili Portekizce olan Brezilya'da Türkoloji'ye yönelik son yıllarda olumlu gelişmelerin yaşanmasına zemin oluşturmuştur. 2012'de Bahçeşehir Üniversitesi, 2013'te Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Merkezi, 2016'da ise Yunus Emre Enstitüsünün La Plata Ulusal Üniversitesiyle "Türkoloji Projesi" gibi iş birliği protokollerinin imzalanması geç kalınmış çalışmaların ilkleri olması bakımında önemlidir (La Plata Ulusal Üniversitesi, 2023). Fakat bu çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı açıktır. Dolayısıyla Brezilya'da Türkçe öğretimine yönelik çalışmaların hızlı bir şekilde devreye sokulması gerekmektedir. Yüzyıllardır Osmanlı Devleti'nden göç eden toplulukların nesilleriyle kurulacak ilişkilerin iki ülke ilişkilerine de katkı sunacağı bir gerçek. Bunun dil ve kültür boyutlarıyla sürdürülmesi konusunda yürütülecek çabalara ihtiyaç duyulmaktadır. Böylelikle gerek Türkçenin Brezilya'da yaygınlaşması gerek Osmanlı Devleti'nden göç eden insanların belirlenmesi ve gerekse onlara ilişkin tarihi belge ve çalışmaların öğrenilmesi, incelenmesi toplumların geleceği açısından faydalı olacaktır. Bu da dil öğretimine katkı sunacaktır.

3.4. Arjantin'de Türkçe Öğretimi

Resmî kayıtlara göre Latin Amerika'nın önemli ülkelerinden biri olan Arjantin'e Osmanlı Devleti'nin Suriye ve Lübnan bölgelerinden 1850-1860 yıllarında ilk göçler başlamış ve bu durum 1870 yılları ile Birinci Dünya Savaşı yıllarındaki göçlerle devam etmiştir. Fakat buraya giden Osmanlı tebaasının ekseriyeti Arap kökenlilerden oluşmuştur (Albayrak, 2022: 6). Osmanlı Devleti'nin Arjantin'le 1910 yılında ilk konsolosluk protokolünün imzalanmasıyla başlayan ilişkileri, 1926 yılında Türkiye'yle imzalanan Dostluk Anlaşması'yla günümüze kadar sürmüştür. İki ülke arasındaki ilişkiler kültür ve eğitim alanlarında da son yıllarda gelişim göstermektedir. Nitekim Arjantinli öğrencilerin üniversite eğitimleri için burs programlarıyla Türkiye'ye gelmeleri ve 2022 yılında başkent Buenos Aires'te Yunus Emre Enstitüsünün açılması ve bine yakın öğrencinin burada Türkçe öğrenmek için başvuruda bulunması buna örnek gösterilebilir. Henüz yeni kurulmuş bir kuruluş olsa da Yunus Emre Enstitüsünün yaptığı çalışmalar Türkçe öğretimi açısından önemli bir işlev görmektedir. Ayrıca Escuela

de Republica de Turquia (Türkiye Cumhuriyeti İlkokulu) adlı okul da çalışmalarını burada yürütmektedir (Türkiye Dış İşleri Bakanlığı, 2023c).

3.5. Kolombiya'da Türkçe Öğretimi

Türkiye ve Kolombiya arasındaki ilişkiler resmi olarak 1959 yılında başlamıştır. 2010 ve 2011 yıllarından itibaren karşılıklı büyükelçiliklerin açılmasıyla siyasi, ekonomik vb. gelişmeler artırmıştır. Bunlar arasında öne çıkan ilerlemelerden biri de kültür- eğitim çalışmalarıdır (Wikipedia, 2023; Abukan, 2022). Özellikle ilkin Türk İşbirliği ve Koordinasyon Başkanlığının (TİKA) bu ülkede yürütmüş olduğu çalışmalar dikkat çekmiştir. Kurumun Antioquia'da kurduğu Orejon Okulu, Gençler Dijital Eğitim Merkezi, göçmen festivalleri gibi projeler başta olmak üzere pek çok çalışmasıyla Türkiye Kolombiya ilişkilerine katkı sağlamaktadır (TİKA, 2023). Fakat eğitim alanında yaşanan en önemli gelişme başkent Bogota'da Türkiye Maarif Vakfı'nın anaokulundan liseye kadar her kademedeki öğrencilere eğitim vermek üzere Centro Educativo Maarif Colombia (Kolombiya Maarif Eğitim Merkezi) adıyla 2022 yılında faaliyetlerine başlaması olarak görülebilir (Maarif Vakfı, 2023). Buradan yetişecek öğrencilerin iki ülke ilişkilerine turizmden, dil öğretimine varıncaya dek hemen her konuda katkı sağlayacağı söylenebilir. Bu nedenle dil öğretiminde Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurum ve kuruluşların çalışması önem arz etmektedir. Kolombiya'da ayrıca Bogota'da bulunan Ulusal Üniversite (Universidad Nacional) ile Kolombiya Gündüz Okulu Üniversitesinde (Universidad Externado de Colombia) Türkiye'den görevlendirilen okutmanlar aracılığıyla Türkçe dersleri verilmektedir. Abukan (2022) tarafından Kolombiya'da Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik yapılan dil ihtiyaç analizinde çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Kolombiya başta olmak üzere Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretimi adına ne tür çalışmaların yapılması gerektiği ve bunun önemi konusuna ilgili çalışmaya bakılabilir.

3.6. Meksika'da Türkçe Öğretimi

Türkiye – Meksika ilişkileri 1927 yılında imzalanan Dostluk Anlaşması'yla başlamıştır. Türkiye'nin Latin Amerika'daki önemli stratejik ortaklarından biri olan Meksika, 2018 verilerine göre Türkiye'nin bölge ülkeleri arasında en büyük ihracat ortağı olarak dikkat çekmektedir. Türkiye'nin Meksika'da büyükelçiliği ve beş şehirde Fahri konsoloslukları vardır. Meksika'nın ise Ankara'da büyükelçiliği, İstanbul'da başkonsoloslugu ve yedi şehirde ise fahri ya da münhal olarak yürütülen dış temsilcilikleri bulunmaktadır (Türkiye Dış İşleri Bakanlığı, 2023d). İki ülke arasında yürütülen siyasi ve ekonomik ilerlemelerin kültür ve eğitim boyutlarına pek yansımadağı söylenebilir. Fakat Yunus Emre Enstitüsünün 2020 yılında çevrim içi başladığı Türkçe öğretim faaliyetlerinin 2022 yılından itibaren burada temsilcilik açarak sürdürmesi ve yüz yüze eğitim vermeye başlaması olumlu bir gelişme olarak kayda değerdir. Gerek çevrim içi gerek yüz yüze olmak üzere yüzlerce kişinin enstitü aracılığıyla Türkçe öğrenmeye başlaması Türkçenin dünyada yaygınlık kazanması anlamında önemli görülmelidir.

Ayrıca ilgili kurumun Türk Mutfağı Günleri gibi kültür, gastronomi vb. çalışmaları da ülke tanıtımına katkı sağlamaktadır (YEE, 2023b).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretiminin durumunu ortaya koymayı temel alan bu çalışmadan elde edilen bulgular çerçevesinde Venezuela, Brezilya, Arjantin, Dominik Cumhuriyeti, Küba, Kolombiya, Meksika’da Türkçe ya da Türk diline ilişkin Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Okulları, TİKA ve büyükelçilikler bünyesinde yürütülen çok sayıda çalışmanın olduğu tespit edilmiştir. Bunların nitelik ve niceliğinin gerek ilgili ülkelerde gerek diğer bölge ülkelerinde artırılması yoluna gidilmelidir. Böylece Türkçenin dünyada yaygınlaşmasına katkı sunulmuş olunacaktır.

Latin Amerika ülkeleriyle ilgili araştırma ve uygulama merkezlerinin faaliyetleri son derece önemli görülmelidir. Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Araştırma Ve Uygulama Merkezi bu konuda çalışmalar yapmaktadır. Özellikle bölge ülkeleriyle Osmanlı Devleti dönemindeki tarihsel ilişkilerin aydınlatılması konusundaki çalışmalar başta olmak üzere çeşitli projelerin yürütülmesi bunlardan sadece birkaçıdır (LAMER, 2023). Dolayısıyla bölge ülkelerini yakından tanımak, ikili ilişkileri geliştirmek için daha fazla araştırma merkezleri açılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bunun da Türkçe öğretimine ya da Türkçenin yaygınlık kazanmasına katkısı olacağı açıktır.

Latin Amerika ülkelerinin pek çoğunda Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinin olmaması bir eksiklik olarak görülmelidir. En azından başkentteki üniversitelerde bu alanda girişimlerde bulunulması faydalı olacaktır. Çünkü siyasi ilişkilerden ekonomiye, kültürden turizme pek çok alanda oluşabilecek ihtiyaçların karşılanması, ileride kurulumu yapılabilecek okul, enstitü gibi faaliyetlerde görev alacak öğreticiler için literatür oluşturma gibi yararların buradaki Türkoloji bölümleriyle karşılanabileceği açıktır. Bu nedenle her ülkede Türkoloji bölümlerinin açılması gerekir.

Ulusal Tez Merkezi’ne ait katalogta yapılan alan yazın çalışmasında Latin Amerika ülkeleri üzerine herhangi bir çalışma yapılmayan ülkeler tespit edilmiştir. Bunlarla ilgili akademik çalışmalar yapılmalı ve bölge hakkında uzman ya da nitelikli araştırmacılar yetiştirilmelidir. Özellikle bölgede yaygın dil olan İspanyolca’yı bilen ve bununla ilgili akademik çalışmalar yapacak bireylere ihtiyaç duyulacağı açıktır. Ayrıca bölgeye Osmanlı Devleti’nin hâkim olduğu yerlerden ve diğer bölgelerden göç eden ve Türkiye ile kültürel, tarihi vb. pek çok bağı bulunan toplulukların araştırılması için bölge ülkelerindeki kaynakların, arşivlerin taranması, incelenmesi önem arz etmektedir. Albayrak (2022) tarafından yapılan incelemede Osmanlı coğrafyasından ve Senegal, Gana gibi dini, kültürel bağların güçlü olduğu ülkelerden insanların Latin Amerika ülkelerine geldiği ya da götürüldüğü belirtilmektedir. Bu nedenle bölgedeki arşivleri tarayıp çalışma yapabilecek uzmanların yetişmesi konusunda çalışmalar yürütülmelidir. Bağdatlı Abdurrahman Efendi’nin 1860’lı yıllar Brezilya’ya ilişkin Portekizce kaleme

aldığı “Brezilya'da İlk Müslümanlar - Brezilya Seyahatnamesi”, (Los Primeros Musulmanes En Brasil – Crónica de un viaje a Brasil) adlı eser dikkate alınarak Latin Amerika tarihine ışık tutabilecek çalışmalardan yararlanarak araştırmacıların veya kurumların çalışmalar yürütmesi veya onların desteklenmesi önemli görülmelidir. Benzer şekilde Mühendis Faik'in “Türk Denizcilerinin İlk Amerika Seferi” (Seyahatnâme-i Bahri Muhit) adlı eser gibi Osmanlı arşivlerinde kıtaya yönelik yapılan çalışmaların neler olduğu konusunda incelemeler yapılabilir. Bu eserlerle ilgili Korkmaz'ın (2019) çalışması olayın tarihi boyutlarını ortaya koyması açısından önemlidir.

Latin Amerika ülkelerinde Türkçe öğretimine yönelik çalışmalar yapılmasının ekonomiden turizme, kültürden, sanata varıncaya dek uzun vadede yararları olacaktır. Bu nedenle buna yönelik faaliyetlerin yoğunlaştırılması önemli görülmelidir. Abukan (2022) tarafından Kolombiya'da Türkçe öğrenen öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin Türkçe öğrenerek Türkiye'yi daha yakından tanıma imkânı buldukları ve Türkiye'ye karşı olan ilgilerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfının Latin Amerika'da faaliyetlerini bölgede genişletmesi Türkçe öğretimi adına faydalı olacaktır. Nitekim 2020 yılında Şili, Arjantin gibi ülkelerde çevirim içi yürütülmeye başlanan derslerin o ülkelerde enstitüler kurularak yüzü yüze yürütülmesi gerekmektedir. Bunun yanında Orta Amerika ülkeleriyle resmi dili İspanyolca olmayan Belize, Guyana gibi Karayip Topluluğu'nu oluşturan ülkelerde Türkoloji bölümleri kurulabilir ve burada Türkçe öğretimine yönelik çalışmalar yürütülebilir.

Piri Reis'le başlayan Latin Amerika yolculuğunun yüzyıllarca ihmal edilmesinden dersler çıkararak ilişkilerin her alanda canlı tutulması yoluna gidilmelidir. Kimi zaman uzak gibi görünen coğrafyaların gelişen teknolojiyle birlikte istenildiği vakit ne denli yakın olduğunun algısına varıp bölge ülkeleriyle ilişkilerin her konuda geliştirilmesi önem arz etmekte ve bunun önemli başlıklarından birinin de dil ve kültüre yönelik çalışmalar olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaynakça

- Abukan, M. (2022). Kolombiya'da Türkçe öğretimi ve Kolombiyalı öğrencilerin Türkçe öğrenme gereksinimlerinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 26, 1-23. DOI: 10.29000/rumelide.1074500.
- Albayrak, A. (2022). *Latin Amerika Müslümanları*. İNSAMER (Rapor 154), İstanbul.
- Alpar, G. (2021). *Latin Amerika Ülkeleri*. Erişim adresi: <https://www.sde.org.tr/analiz-latin-amerika-cografi-askeri-ve-guvenlik-degerlendirmesi-bolgesel-analiz-269>

- Barquín, B. F. (2023). *Iniciativa de la América*. Erişim adresi: <https://www.filosofia.org/aut/002/fbb1285.htm>
- Britanica (2023). *List of Countries in Latin America*. Erişim adresi <https://www.britannica.com/topic/list-of-countries-in-Latin-America-2061416>
- Castellanos, D. G. (2010). *Islam en Bogotá: Presencia Inicial y Diversidad*. Bogotá: Universidad del Rosario.
- Cingöz, S. C. (2013). *Osmanlı Arjantin İlişkileri (1840-1918)*. Yayınlanmamış yüksek lisan tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Doğan, A. (2023). Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinde Latin Amerika Ülkelerine Yapılan Göçler, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(60), 2144-2156.
- Efendi, A. B. (1865/2017). *Brezilya'da İlk Müslümanlar - Brezilya Seyahatnamesi*, (Los Primeros Musulmanes En Brasil – Crónica de un viaje a Brasil). Haz., Özalp, A. N.; Çev., Şerif, M. A. (2017). Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları. Adresinden erişilmiştir https://yayin.diyamet.gov.tr/File/Download?path=4233_1.pdf&id=4233
- Faik, M. (1868/2019). *Seyahatnâme-i Bahri Muhit/Türk Denizcilerinin İlk Amerika Seferi*. Haz. Özalp, A. N. (2006). İstanbul: Kitapevi Yayınları.
- Genç, H. ve Bozkurt, İ. (2010). Osmanlı'dan Brezilya Ve Arjantin'e Emek Göçü Ve Göçmenlerin Sosyo-Ekonomik Durumu (1850-1915). *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 28 (1), 71-103.
- Humphrey, M. (1998). *Ethnic History, Nationalism and Transnationalism in Argentine Arab and Jewish Cultures*, Arab and Jewish Immigrants in Latin America Images and Realities, Edited by Ignacio Klich and Jeffrey Lesser, London, Frank Class.
- Korkmaz, M. (2019). İstanbul'dan Basra'ya Gönderilen İlk Osmanlı Harp Gemileri: Bursa ve İzmir Korvetlerinin Seyir Günlüğü (24 Eylül 1865-3 Aralık 1866), *Türk J Hist*, issue 69 p.87-112.
- Kurtcu, E. (2021). *Türkiye'nin Latin Amerika'daki Kamu Diplomasisi Faaliyetleri Ve Yumuşak Güç Unsuru*. Yayınlanmamış yüksek lisan tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kutlu, M. N. (2012). *Osmanlı İmparatorluğu-Brezilya İlişkilerinin Başlangıcına Dair Bir Deneme, Osmanlı İmparatorluğu-Latin Amerika (Başlangıç Dönemi)*, ed. F. Öznur Seçkin, Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara s. 29-62.

- Kutlu, M. N. (2005). *Subditos Otomanos En América Latina Un Documento Y Algunas Reflexiones Sobre Las Causas De Su Emigración (Latin Amerika'da Osmanlı Vatandaşları ve Göç Nedenleri Üzerine Bazı Düşünceler)*. *Revista de Ciencias Sociales de la Región Centroccidental, Barquisimeto, Venezuela*.
- LAMER (2023). *Latin Amerika Çalışmaları Araştırma Ve Uygulama Merkezi*. Erişim adresi <http://latinamerika.ankara.edu.tr/hakkimizda/>
- La Plata Ulusal Üniversitesi (2023). Erişim adresi <https://www.iri.edu.ar/index.php/2015/10/31/convenios/>
- Lesser, J. (1998). *Jews are Turks Who Sell On Credit': Elite Images of Arabs and Jews in Brazil*, Arab and Jewish Immigrants in Latin America Images and Realities, Edited by Ignacio Klich and Jeffrey Lesser, London, Frank Class.
- Lesser, J. (1992). *From Pedlars to Proprietors: Lebanese, Syrian and Jewish Immigrants in Brazil, The Lebanese in the World: A Century of Emigration*, Edit. Albert Hourani ve Nadim Shehadi, Londra, I. B. Tauris & Co Ltd.
- Lesser, J. (1994). *The immigration and integration of polish jews in Brazil, 1924-1934. The Americas, 51(2), 173-191.*
- Maarif Vakfı (2023). *Kolombiya'da Maarif Vakfı*. Erişim adresi <https://turkiyemaarif.org/post/7-maarif-egitim-merkezlerinin-son-halkasi-kolombiyada-acildi-2054?lang=tr>
- Mignolo, W. D. (2005). *The Idea of Latin America*. New York: Wiley-Blackwell.
- Temel, M. (2004). *XVIII. ve XIX. Yüzyılda Osmanlı- Latin Amerika İlişkileri*. İstanbul: Nehir Yayınları.
- TRT Haber (2023). Erişim adresi <https://www.trthaber.com/haber/dunya/bakan-cavusoglu-venezuelanın-yanında-olmaya-devam-edecegiz-677016.html>
- Türkiye Dış İşleri Bakanlığı (2023a). *Türkiye'nin Latin Amerika ve Karayiplere Yönelik Politikası ve Bölge Ülkeleri ile İlişkileri*. Erişim adresi https://www.mfa.gov.tr/i_-turkiye_nin-latin-amerika-ve-karayiplere-yonelik-politikasi-ve-bolge-ulkeleri-ile-iliskileri.tr.mfa
- Türkiye Dış İşleri Bakanlığı (2023b). *Türkiye - Venezuela Siyasi İlişkileri*. Erişim adresi <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-venezuela-siyasi-iliskileri.tr.mfa>
- Türkiye Dış İşleri Bakanlığı (2023c). *Türkiye - Arjantin Siyasi İlişkileri*. Erişim adresi <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-arjantin-siyasi-iliskileri.tr.mfa>
- Türkiye Dış İşleri Bakanlığı (2023d). *Türkiye - Meksika Siyasi İlişkileri*. Erişim adresi <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-meksika-siyasi-iliskileri.tr.mfa>

- TİKA - Türk İşbirliği ve Koordinasyon Başkanlığı (2023). Erişim adresi <https://www.tika.gov.tr/tr/ara?s=tika+kolombiya>
- Venezuela Dış İşleri Bakanlığı (2023). *Venezuela Ankara Büyükelçiliği*. Erişim adresi <https://www.embassypages.com/venezuela-embajada-ankara-turquia>
- YEE (2023a). *Yunus Emre Enstitüsünün Faaliyetlerini Yürüttüğü Latin Amerika Ülkeleri*. Erişim adresi <https://www.yee.org.tr/tr/haber/turkceyle-kurulan-dostluk-tum-dunyaya-yayiliyor>
- YEE (2023b). *Yunus Emre Enstitüsü Meksika'da*. Erişim adresi <https://www.yee.org.tr/tr/haber/yunus-emre-enstitusu-meksikada-ziyaretcilere-kapilarini-acti-0>
- Yılmaz, K. (2021). Sosyal Bilimlerde Ve Eğitim Bilimlerinde Sistemik Derleme, Meta Değerlendirme Ve Bibliyometrik Analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 1457-1490.
- Wikipedia (2023). *Kolombiya - Türkiye İlişkileri*. Erişim adresi https://tr.wikipedia.org/wiki/Kolombiya-T%C3%BCrkiye_ili%C5%9Fkileri
- Zelan, M. (2021). *Türkiye'nin Yumuşak Gücünün Tarihsel Bağlamda Değerlendirilmesi: Latin Amerika Örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisan tezi, Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zuluaga González, P. L. (2019). *Geçmişten Günümüze Kolombiya'da İslam*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Extended Summary

Turkey's relations with Latin American countries are quite historical. The historical process that started with migrations from the Ottoman geography to this region continues today in many fields such as economic, political, cultural, etc. It is observed that these relations established by two distant geographies with each other have developed further in recent years. In this study, the cultural and linguistic aspects of these relations have been addressed. Turkey's opening embassies in Latin American countries, Yunus Emre Institute, Maarif Foundation, cultural and educational activities carried out through institutions and associations such as TIKA are increasing day by day. It is understood from the activities of these and similar institutions and associations that there is an intense interest in learning Turkish in the region. This study has tried to determine both the steps taken to meet this interest and the scope of the activities to be carried out in order to create interest. In this framework, the main problem question of this study is what is the general situation of Turkish language teaching in Latin American countries, and the aim is to determine the current situation of Turkish language teaching in the region and to develop various suggestions for future studies. For this purpose, studies on Turkish language teaching in Colombia, Venezuela, the Dominican Republic, Mexico, Chile, Bolivia, Guatemala, Uruguay, Ecuador, Paraguay, Guyana, Argentina, Brazil, Costa Rica, Cuba, Peru, El Salvador were investigated. In the study, instead of "teaching Turkish as a foreign language" or "teaching Turkish as a second language", the concept of "teaching Turkish" was highlighted. The reason for this is to evaluate all kinds of studies on Turkish and the Turkish language, especially Turkology studies in Latin America, under the title of "teaching Turkish". In order to reach the findings of the study, the systematic review approach of qualitative research method was utilised. As a result, it was determined that there are many studies on Turkish or Turkish Language in Venezuela, Brazil, Argentina, the Dominican Republic, Cuba, Colombia, Mexico carried out by Yunus Emre Institute, Maarif Schools, TIKA and embassies. It can be predicted that increasing the quality and quantity of these studies both in the relevant countries and in other regional countries will contribute to the spread of Turkish language in the world. In addition, it has been understood with this study that many studies should be carried out in order to strengthen relations with Latin American countries in every subject. The necessity of raising qualified researchers about geography will contribute to the historical and current course of Latin American countries in Turkey. The training of individuals who know Spanish, the most widely spoken language in the region, and who will conduct academic studies on it can play an important role in keeping relations alive in many historical, cultural and political fields. In addition, it is important to scan and examine the resources and archives in the countries of the region in order to research the communities who migrated to the region from the Ottoman Empire and other geographies and who have many cultural, historical, etc. ties with Turkey. For this reason, the quantity and quality of studies on the region should be increased through various institutions. Thus, efforts should be made to develop relations between Turkey and Latin America in every field, especially in language and culture.